

11ai. 9. *Chrysoft. Homines fortiores devorant debiliores. Basil. Homines valde ingrati nullis beneficiis misescit.*

82. *Iustinian. Origen.*

83. *Chrysol.*

84.

Christiani ut Christo incorporantur saculo moriantur. Ad Coloss. 3.

Ad labores non delicti, sed obdurati homines eligantur.

Labor praevis melius oleratur.

Labor conatit ut Dei recordatur homo.

84. *Quarid. Non ait Petrus: Veni; faciam te petram, fundamentum Ecclesiae, dabo tibi claves regni caelorum; sed faciam piscatorem hominum: Captivos piscium sunt hominum piscatores:*

Ue manifestum sit, quod qui ad Praelationes Ecclesiasticas vocantur, non tantum ad dignitates, sed ad labores, ac pressuras trahantur. Quinto, Non ait, faciam vos fundamenta Ecclesiae, principes orbis, quod erat magna dignitas, ac excellentia, eis ab ipso Domino conferenda, sed tantum ait, *piscatores hominum*; quod multos labores, ac pressuras secum involvebat. Christus porius recordatur; & ante oculos habet labores, quos pro ipso patimur, quam dignitates, & honores quibus nos comulatè dicit, & honorat.

Sexto. Ex piscatoribus piscium sunt hominum piscatores. *De labore transunt ad laborem; & quia fructus provenit ex labore, voluit eos labores non perdere, sed mutare.* Clarius D. Pafchaf. lib. 3, in Matth. *Faciam vos piscatores hominum.* subdit: *Immutatur enim inventio negotiorum, non piscationis officium.* Non exigitur ab eis novum opus, sed ut etiam in piscatione se exercent, & ut laborem, quem pro hominum famulatu, tenui lucro expectato, sustinebant, pro Dei obsequio supportent, ad ingens, & illustre praemium obtinendum. O quantum saepe erit virtutis, ac meritis.

Venit Paulus Corinthos, & mansit apud quosdam Judaeos, *Et quia ejusdem artis erat, manebat apud eos, & operabatur (erant autem) senofactoria artis.)* Actor. 18. numero 3. Valde mirum sane, quod Doctor gentium torus datus praedicationi, ac conversioni animarum, occuparetur in fabrilibus operibus, in conficiendis nempe tabernaculis (talis enim erat ars illa, ut volunt Glossa, Interlinealis, Carthusianus, Hugo, Cajetanus, & alij;) & Paulus in hujusmodi opere se exercebat, vel ad victum comparandum, ut ait Chrysoftomus, vel ad elemosynas faciendas, ut docent Augustinus in epistola ad Galat. Lotinus, August. Sed quare magne Paulus, ad quotidianum cibum manum admoveat ad fabrilia? Nonne ipse poterat hospitari apud aliquem nobilissimum virum, qui sine ullis laborum expensis panem apponeret? Nonne Paulus, qui multa edebat miracula, & magna potestate super elementa ignem, & aquam eminebat, & ideo alio modo poterat sibi multa obtinere ad majores elemosynas faciendas, quam quotidianus labor suus ferebat, ac dabat. Communis Doctor Gentium in omnibus docet nos: & quamvis semper magna, & mirabilia exhibeat ingens Pauli charitas, in hoc tamen eventu contenta est, quod in illa tabernaculorum confectio mutaretur finis, & scopus operis, itaut illudmet opus quod saeculi homines pro hominum famulato obibant, ipse in obsequium Dei manibus praestaret; neque hac in occasione majores elemosynas vult elargiri, quam illo suo manu labore acquisitas, quo simili pro temporalibus opifices alij hominibus serviebat.

Immo in iisdem fere similibus laboribus magna discretio invenitur: nam si pro Deo eos toleras, magnum impetras bonum; si autem pro mundo, in multa damna ac mala incidis. *Diverfit ab oneribus dorsum ejus, manus ejus in cophino* Psalm. servierunt, Psalm. 80. num. 7. De populo Israelitico est sermo, ut docet D. Augustinus, Bruno, Incognit. Genebrardus, & alij, quando in Aegypto

Christus recordatur potius de meritis vestris, quam de iis, quae ipse donat.

85. *Paschaf.*

Laborem quem pro mundo sustinet, se pro Deo patiens, multum merebitur.

86. *Actor. 18.*

Interlin.

Carthuf.

Hugo.

Cajetan.

Chrysoft.

August.

Lotin.

Qua pro mundo sufferit mundanus, pro Deo exhibet.

87.

Psalm.

August.

Bruno.

Incognit.

Genebrard.

Aegypto

Aegypto serviebat, & lateres conficiebat, & in hujusmodi coribus palcas, & lutum asportabat ad ministerium. Premebantur autem Israelitae in Aegypto cali labore, ut tradit Josephus lib. 1. contra Apionem, ob diversitatem cultus, & quia Israelitae renuebant idololatrare, & Diis Aegyptiorum sacrificare. Tamen in tam vehementi oppressione, ait Psalmista in persona Dei: *In tribulatione invocasti me, & liberavi te, & exaudi vi te.* At verò postea Pompejus Romanus, ut Jerosolymitanum templum devastaret, Judaeos ipsos compellebat, ut cophinis terra refertis templi fossas replerent, ut testatur Aegheppus lib. 1. de excidio Jerosolymitano cap. 16. *Ad templi autem irruptionem; quoniam pertinaciter resistebatur. Judaeos Magnus paravit socios, simul ut fossas replerent impio ministerio, & turpi obsequio servierunt manus eorum in cophino.*

88. *Nunc verò Judaeos inter se confer, ministrantes in corribus sub Pompeio, & sub Aegypto pro cultu Dei, ne idololatria illaqueentur: dum in cophinis serviunt Pompeio, in captivitatem, devaluationem, ac miserium interitum incidunt; dum verò in iisdem cophinis laborant, ne idololatria coinquantur, vitam, libertatem ac optulentiissimam terram consequuntur. Et ita in eodem cophino, cum serviunt homini, mortem; eum verò pro Dei cultu famulantur, vitam, ac salutem negotiantur, & obtinent.* Synecius lib. de regno, ait, *Si nostri milites vexationes, calamitates, ac incommoda, qua pro Imperatore patiuntur in bello, pro Deo haberent, non illis temporalis, sed aeterna volitaret corona.*

Matth. 4. n. 2. Illi autem continuo relictis retibus secuti sunt eum.

V E R S I O N E S.

Syriacus. Illi autem confestim retia sua dimittentés post eum ivere.

Pagninus. Statim cum reliquissent retia.

Varablas. At illi relictis illicò retibus.

89. *Psalm. 94.*

Chrysoft.

Albert. Mag. ait Albert. Magn. volumine nihil sibi retinens, ut

Et retia dimittitur, ut Chrysoft. homil. 7. in Imperfecto, ne magis facerent eis impedimentum laboris, quam addicamentum vilitatis. Idem Chrysoftomus homil. 4. in Marc. Ergo puto, ait, quod in retibus vitia saeculi reliquerint, neque enim fieri poterat, ut sequentes Jesum haberent retia. Et advertit Evangelista, quod reliquerint retia; & de navi nulla sit mentio. Retia habebant praemanibus: erant enim *invenientes retia, & sub reti.* Qui sequuntur Christum, omnia secuti dimittit.

90. *Ubi Christo adherens, omnia dimisit.*

91. *Secuti sunt eum. Ecce eorum perfectio. Tantum individui comites Christo adhererunt, sub ipso, ut vero magistro, ac Domino videntes. Tantum honorum thesaurum in Christo deprehenderunt, ut potius elegerint omnia relinquere, quam ipsum non sequi; sicut duo illi negotiatores, quorum unus thesaurum in agro absconditum, alter margaritam pretiosam repererat. Matth. 13. num. 44. & 46. Secuti sunt eum. Matth. 13. Ecce eximia eorum charitas. Secuti sunt, nullo proposito praemio; & ideo dixerunt, Mar. Matth. 19. th. 19. num. 17. Ecce nos reliquimus omnia, & verus amor secuti sumus te. Quid ergo erit nobis? Et cum sequitur, ut Christum jam eximia charitate diligerent, non solum absque praemio sunt secuti, verum magno proposito labore, qui eis jam in hominum piscatione designabatur. Chrysoftomus homil. 7. in imperfecto. Manifestum est, ait, quod non Apostolicum cupierunt honorem, sed quod assum Apostolici operis, & laboris. Hoc iterum in limine quaestionis dicam.*

Q U A E S T I O XII.

Quare Apostoli ad unam Christi vocem sine ulla cunctatione ipsum sequuntur.

Ratio dubitationis potest desumi ex D. Gregorio homil. 5. Ait enim de Petro, Gregor. & Andrea: *Nihil de eo de praemio aeternae retributionis audierant, & tamen ad unum Domini praecipium, hoc, quod possidere videbantur, oblitis sunt.* Et Abulensis quae. 100. ait in Christi verbi: *Ve. Abulensis. nite post me, faciam vos fieri piscatores, non habetur promissio alicujus praemii, sed magis exhortatio quaedam ad laborem. Et tamen, cum haec ita sint, cum audiunt Christi vocem, non cunctantur, sed statim relictis omnibus Christum sequuntur, ac illi adherent.*

Ratio hujus rei prima, & germana est efficacia divinae gratiae, qua Deus eorum voluntates excitavit, inclinavit, ac movit, ut dimissis omnibus ipsum sequerentur. Proverb. 21. num. 2. *Sicut divisiones aquarum, ita cor Regis in manu Domini movet.* quocumque voluerit, inclinabit eum. Deinde Christus Dominus non solum per inspirationem internam eorum corda excitavit, jac movit; verum etiam in ejus vultu fulgor quidam divinitatis

Chrysoft.

Hugo.

90.

Ubi Christo adherens, omnia dimisit.

91.

Ubi Christo adherens, omnia dimisit.

92.

Gratia Dei voluntates inclinat, ac movet.

Prov. 21.

In vultu Christi divinitas respicitur dei.

